

A wide-angle photograph of a tea plantation on a hillside. The tea bushes are arranged in neat, terraced rows. In the foreground, two workers are visible, bent over and picking tea leaves. The background shows rolling hills covered in more tea plants and some taller trees, under a clear sky.

2022

Årsrapport

FAIRTRADE
NORGE

Innhold

Forord	side 3
Dette er Fairtrade	side 4
Utvikling på det norske markedet	side 5
Fairtrades arbeid i en verden i endring	side 13
Årstema: Anstendig levestandard	side 17
Åpenhetsloven	side 20
Resultater fra prosjekter	side 22
Årsberetning og regnskap	side 26

Fairtrade nøkkeltall

1,9 millioner

bønder og arbeidere i
mer enn 70 land

1930

Fairtrade-sertifiserte
kooperativer og
plantasjer verden over

190+ millioner

Euro i Fairtrade Premium
tjent av produsent-
organisasjoner

Fairtrade-standarder
for over

300 råvarer

2560+

merkevareeiere verden
over som velger
Fairtrade

5700+

Fairtrade-sertifiserte
handelsaktører globalt

37 600+

Fairtrade-merkede
produkter i salg over
hele verden

Fairtrade-merkede
produkter selges i over

143 land

2000+

kommuner og
Fairtrade-byer globalt

Forord

Tone Faugli
Daglig leder, Fairtrade Norge

2022 var året vi skulle tilbake til normalen, likevel var det et år preget av usikkerhet, kriser og store svingninger i globale markeder. Land som vi handler med, har sett inflasjonstall over 50%. Da er det flott å se at mange fortsatt står opp for menneskerettigheter og anstendige priser til bønder og arbeidere.

Mennesker og samfunn verden over kjenner konsekvensene av den globale oppvarmingen i større grad enn tidligere, samtidig som samfunnene i det globale sør rammes av høy inflasjon og prispress fra innkjøpere. Det er behov for et taktskifte og samarbeid må til for å oppnå endring. I en tid med store globale utfordringer, er vi takknemlige for at så mange samarbeidspartnere står sammen med oss og fremmer ansvarlig forretningspraksis i sine verdikjeder.

Dere innkjøpere og lisenstagere som tar bevisste valg om å handle bærekraftig, er med på å skape en verden vi ønsker å leve i. I 2022 fikk vi tre nye lisenspartnere og økte tilbudet av Fairtrade-merkede varer i Norge.

I 2021 lanserte Fairtrade en ny global strategi med ambisiøse mål, blant annet med hensyn til levelønn og klimasatsning, som vi ser er viktigere enn noen gang. Vi er stolte av at Fairtrade er den mest anerkjente merkeordningen for rettferdig handel, og er et effektivt verktøy for oppnåelse av bærekraftsmålene og overholdelse av forpliktelsene i henhold til åpenhetsloven.

Åpenhet fører til økt kunnskap, som i sin tur er en forutsetning for økt engasjement og innsats for mer ansvarlige og bærekraftige verdikjeder. Det er derfor veldig viktig at man fortsetter å arbeide med åpenhetsloven og anerkjenner det viktige verktøyet Fairtrade kan være i arbeidet med åpenhetsloven.

Vi ser frem til å videreutvikle samarbeidet med våre lisenstakere og samarbeidspartnere, kommuner, offentlige innkjøpere og forbrukere for å jobbe mot oppnåelse av FNs bærekraftsmål.

Dette er Fairtrade

Fairtrade er en internasjonal merkeordning og utviklingsorganisasjon for rettferdig handel. Vi jobber med nærmere 2 millioner bønder og arbeidere globalt. Gjennom Fairtrade-standardene stilles det økonomiske, sosiale og miljømessige krav for å sikre menneske- og arbeidstakerrettigheter i verdikjeden.

Det innebærer en Minimumspris og en Premiumbetaling til bøndene, tryggere arbeidsforhold og en mer bærekraftig jordbrukspraksis. Fairtrade er også den eneste globale ordningen som er 50% eiet og drevet av råvareprodusentene. Dette gjør Fairtrade unik.

En høy standard for råvareproduksjon

Våre standarder og krav svarer på alle de tre bærekraftspillarene: sosialt, økonomisk og miljø.

Vi sikrer en minimumspris

Vi er den eneste sertifiseringsordningen som stiller krav til råvarebetaling. Fairtrade minimumspris gir økonomisk sikkerhet og forutsigbarhet til bøndene når markedsprisene svinger.

En ekstra Premium-betaling

Vi krever den høyeste Premiumen på markedet, for at råvareprodusentene skal kunne investere i utviklingsprosjekter som for eksempel skoler, helsetjenester, infrastruktur eller brønner.

Bønder og arbeidere har eierskap

Vi er en demokratisk organisasjon, og den eneste globale ordningen som er 50% eiet og drevet av råvareprodusenter. I tillegg gir kooperativdannelse en sterkere posisjon i markedet.

Vi dekker alle tre bærekrafts-pilarene og har 3dje parts-sertifisering

Våre standarder og krav svarer på de tre bærekraftspillarene, sosialt, økonomisk og miljømessig. FLOCERT sjekker at vilkårene blir fulgt og rapporterer brudd.

Et EU-godkjent sertifiseringsmerke

EU-sertifiseringsmerker er en ny type varemerke i EU-varemerkesystemet. EU-sertifiseringsmerker brukes til å skille varer eller tjenester som er kontrollert og oppfyller kravene til et bestemt sertifiseringsorgan fra varer eller tjenester som ikke har vært underlagt slik kontroll. I dette ligger en plikt om uavhengighet og nøytralitet fra merkehaveren overfor alle markedsaktører.

Utvikling på det norske markedet

Våre samarbeidspartnere

Siden oppstarten i Norge i 1997, har Fairtrade Norge vært heldige å få samarbeide med en rekke bedrifter. Våre samarbeidspartneres engasjement er et viktig ledd i arbeidet vårt, for å verne om menneskerettigheter og motvirke fattigdom.

50+

Samarbeidspartnere som velger Fairtrade-merket i Norge.

1580+

Produkter med Fairtrade-sertifiserte råvarer på det norske markedet.

25+

År hvor vi har jobbet med rettferdig handel i Norge.

Lisenstakere og samarbeidspartnere

- Bama Gruppen
- Bik Bok
- Black Cat Kaffe og Tehus
- Blomsterringen Engros
- Chooose
- Confecta
- Crema Kaffebrenneri
- Dressmann
- Jacobs Douwe Egberts Norge
- Joh. Johannson Kaffe
- Junkyard
- Kjeldsberg Kaffebrenneri
- Kristiansand Dyrepark
- Maskinpakking
- Mester Grønn
- Midsona Norge
- NorgesGruppen
- Pals
- Princess-Gruppen
- REMA 1000
- Smarte Nytelser
- Solberg & Hansen
- Stavanger Kaffebrenneri
- The Coca-Cola Company
- Unil
- Varner
- Wenaas Workwear
- Uniformpartner

Kommuner

- Asker kommune
- Bergen kommune
- Bærum kommune
- Flekkefjord kommune
- Fredrikstad kommune
- Halden kommune
- Haugesund kommune
- Kvinesdal kommune
- Luster kommune
- Lørenskog kommune
- Modum kommune
- Randaberg kommune
- Oslo kommune
- Sarpsborg kommune
- Utsira kommune
- Vindafjord kommune
- Volda kommune
- Ørsta kommune

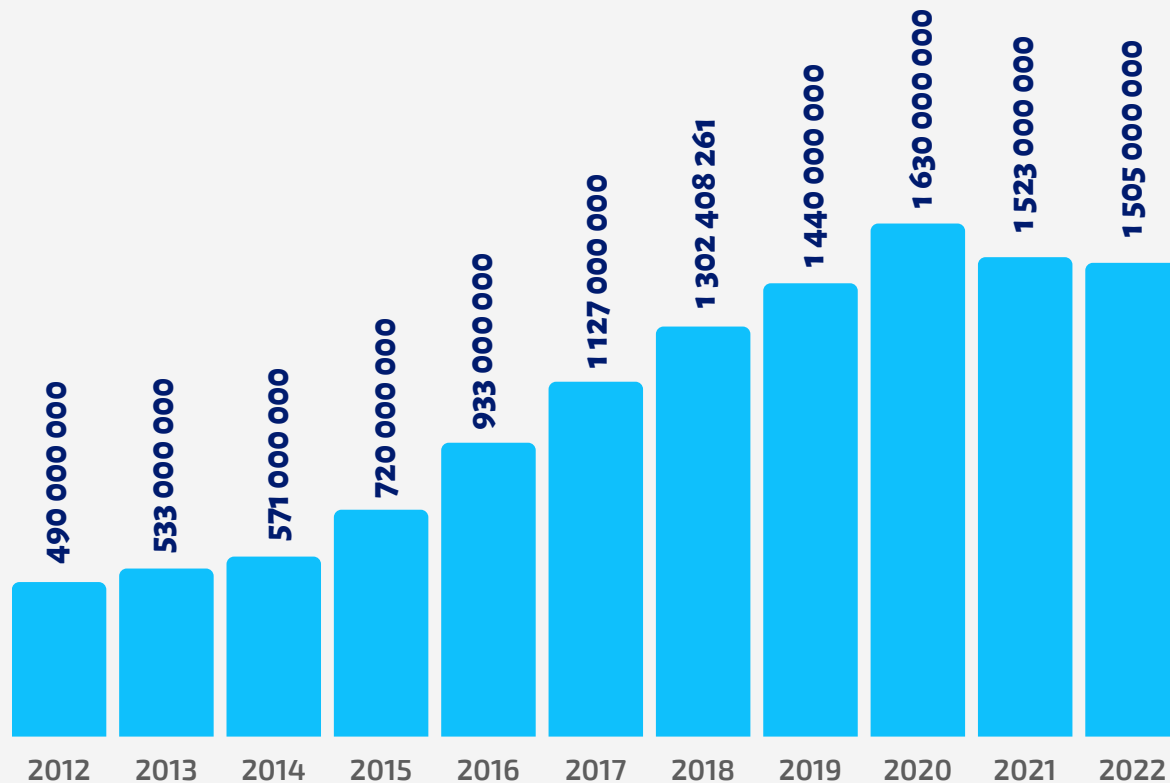
Interessert i samarbeid?

Ønsker du mer informasjon om hvordan vi jobber eller hvordan du kan samarbeide med Fairtrade kan du ta kontakt med oss på kontakt@fairtrade.no

Volum

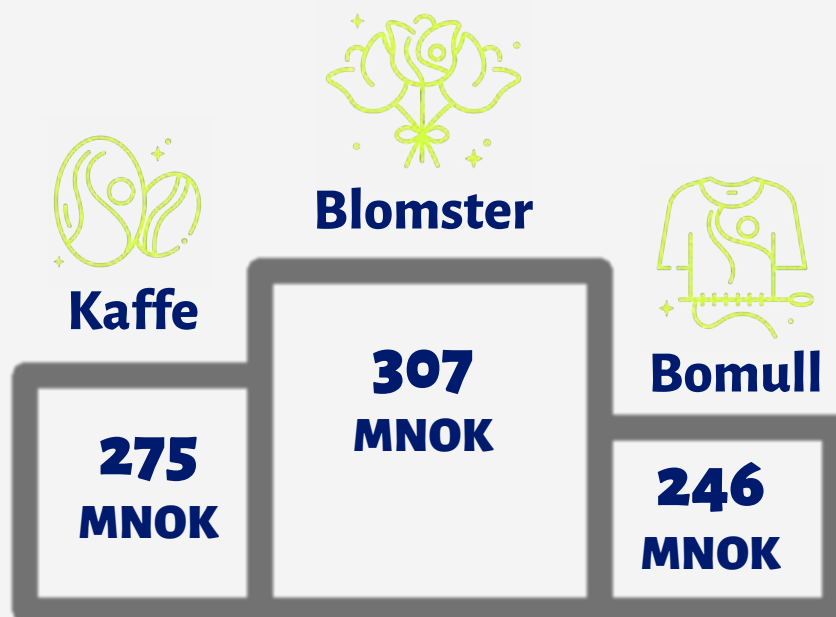
Total omsetningsverdi

Produktkategoriene varme drikker, sjokolade, sukker og vinsalg økte i omsetning i 2022, mens den samlede omsetningsverdien på Fairtrade-merkede produkter i Norge gikk noe ned med ca. -1,2 %; fra kr 1,52 milliarder i 2021 til kr 1,51 milliarder i 2022. Dette skyldes i hovedsak en nedgang på iskrem, tekstil, frukt og grønnsaker og blomster.

Omsetning per produktkategori

De største produktkategoriene i Fairtrade Norge er blomster, etterfulgt av kaffe og bomull.

Mer informasjon om våre topp-produkter

Blomster er avgjørende for økonomisk utvikling!

Blomster

De fleste blomster og planter dyrkes på store eiendommer. Som et resultat er de blant de eneste Fairtrade-produktene som utelukkende kommer fra plantasjer med innleide arbeidere, i stedet for småskala gårder. Fairtrade sin "Hired Labour Standard" etablerer kriterier som tar sikte på å forbedre arbeidsforholdene på plantasjer og gir arbeidere en sterkere stemme overfor ledelsen på plantasjen.

Levelønn er en menneskerett

Kaffe

Mange millioner av oss starter dagen vår med en kopp kaffe, antageligvis brygges det 1,6 milliarder kopper kaffe hver eneste dag. Over hele verden er over 125 millioner mennesker avhengige av kaffe for deres levebrød, men mange er ikke i stand til å tjene en tilstrekkelig levelønn.

Å velge Fairtrade-kaffe utgjør en forskjell. Fairtrade har som mål å gi bønder stabilitet ved å tilby en minimumspris som vil beskytte mot plutselige prisfall. Kaffebønder mottar også Fairtrade Premium, som er en ekstra sum betalt på toppen av salgsprisen som bønder og arbeidere investerer i forretnings- eller samfunnsprosjekter etter eget valg. Ved å støtte små bønder i å organisere seg i kooperativer kan bøndene blant annet forhandle bedre handelsbetingelser og nå bredere markeder.

Økende bevissthet og effekt

Bomull

Bomull er en viktig del av folks hverdag, og du har det sannsynligvis på deg akkurat nå. Rundt 100 millioner husholdninger på landsbygda er engasjert i bomullsproduksjon i mer enn 75 land rundt om i verden.

Bomullsproduksjon er knyttet til en rekke miljøutfordringer. Landbrukskjemikalier og overdreven bruk av vann, gjør at ferskvannsforsyninger til lokalbefolkningen utsettes for risiko, samtidig som stadig mer uforutsigbare værforhold setter livsgrunnlaget til småskalabønderne i fare. Fairtrade samarbeider med bønder for å stoppe bruken av landbrukskjemikalier og støtter dem i å tilpasse og endre metodene sine. Fairtrade-bomull i Vest-Afrika og India er regnforet, hvilket reduserer regionens vannfotavtrykk sammenlignet med produksjon i andre land.

Bananer

Bananer er en av de mest populære fruktene i verden, og er dermed en stor eksportvare som utgjør en viktig del av mange lands økonomier. Fairtrade-bananprodusenter får en Fairtrade-minimumspris som gir et sikkerhetsnett for produsentene. Dette bygger også motstandskraft innad i de store markedsvisingene. Denne minimumsprisen vurderes jevnlig, i samråd med produsenter og forhandlere.

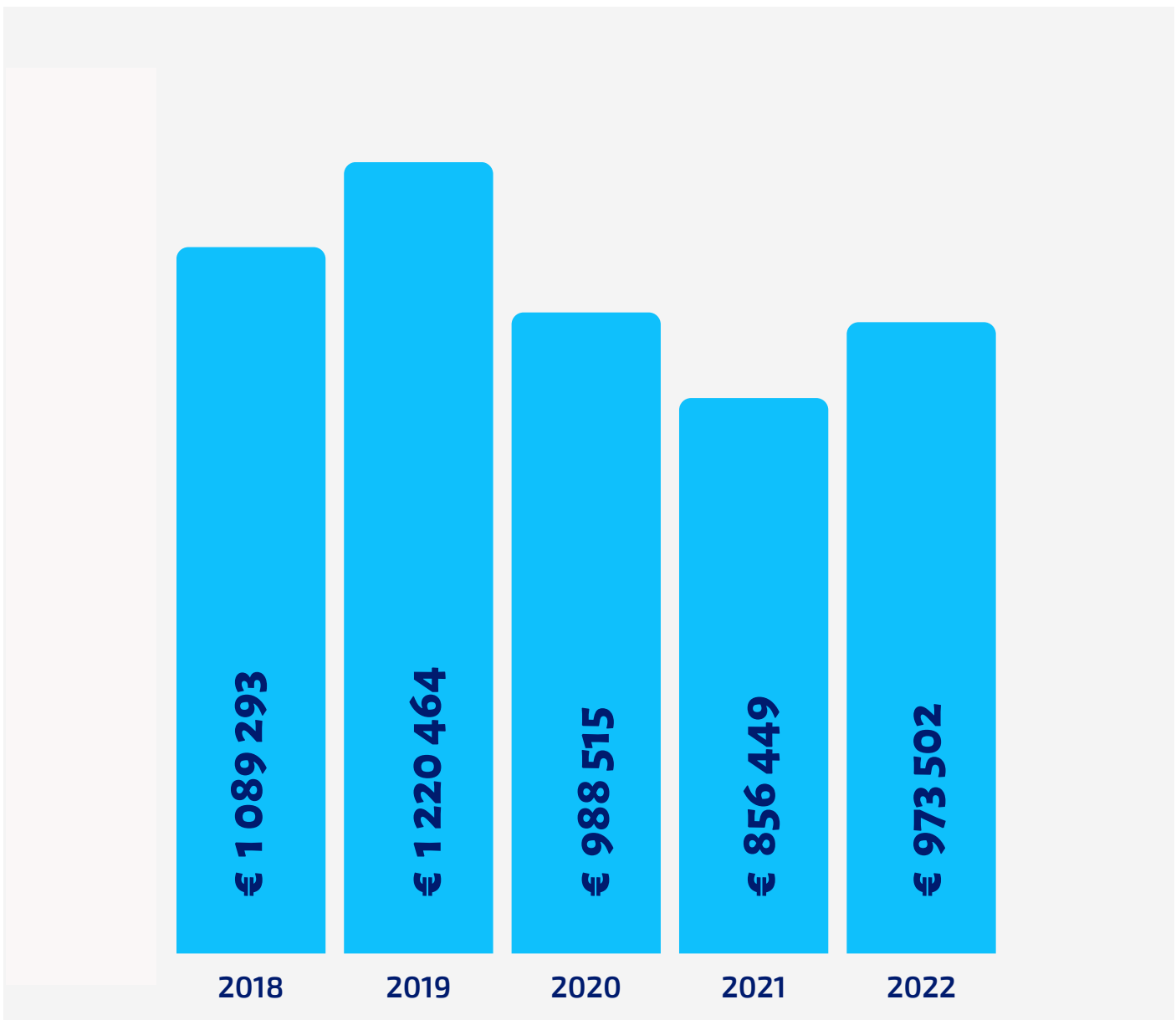

Fairtrade som sikkerhetsnett for bonden

Premium-midler

I 2022 ble ca. 973.502 Euro generert i Fairtrade Premium i Norge. Dette er en oppgang på ca. 13,7 % fra 2021.

Hver gang norske innkjøpere velger Fairtrade-merket, er de med på å bidra til Premium-betalingen som bøndene får i tillegg til råvarebetalingen. Denne ekstra summen er helt nødvendig for å dekke investeringer bønder og arbeidere har behov for i lokalsamfunnet sitt.

Premium-midler beregnes i Euro og tallene ovenfor er basert på estimater. Tallene inkluderer alt Fairtrade-salg i Norge (av både norske og utenlandske produkter) men ikke utenlandske salg (dvs. norske Fairtrade-merkede produkter solgt i utlandet).

Samarbeid i Norge

Salgsdobling av Fairtrade-vin

Vinmonopolet har en lang og kompleks verdikjede med over 30.000 produkter tilgjengelig fra rundt 100 land. Det er særlig lengst ned i verdikjeden, hos råvareprodusentene, at utfordringene er størst og også uoversiktlige.

Et av målene til Vinmonopolet er å sikre sporbarhet og transparens i verdikjeden innen 2030. Fairtrade-sertifisert vin følger strenge krav og bidrar til anstendige arbeidsvilkår for småskalabønder og deres arbeidere. Fra 2021 til 2022 ser vi en dobling av Fairtrade-vin fra 346 til 605 tusen liter.

Salgsøkning av Fairtrade-sertifisert vin!

Oda sikret storkontrakt med Oslo kommune

Oda har et stort fokus på å styrke sitt Fairtrade-sortiment. Dette var bidragsytende da Oslo kommune tildelte Oda kontrakten for levering av matvarer til blant annet byens skoler, barnehager og sykehjem i de neste fire årene.

Oda har på sin hjemmeside tydeliggjort produkter som er Fairtrade-sertifisert, Oslo kommune har store ambisjoner om å bidra til salg av disse produktene. Vi gleder oss til å se effekten av samarbeidet mellom Oda og Oslo kommune.

Oda + Oslo kommune og Fairtradefokus

Kentaur og Fairtrade

Kentaur leverer arbeidstøy, og de setter sitt ansvar for mennesker og miljø høyt i sin virksomhet. De ser på det som en av deres

Økende marked for Fairtrade-arbeidstøy

viktigste oppgaver å sikre bedre arbeidsforhold for menneskene som er involvert i deres produksjon - uansett om de er bønder eller arbeidere. Å benytte Fairtrade-sertifisert bomull i sitt arbeidstøy er et konkret tiltak for å etterleve nettopp dette.

Wenaas med Fairtrade-arbeidstøy

I 2022 inngikk Fairtrade Norge samarbeid med Wenaas. Dette resulterte i at alle uniformene til Spar Norge blir Fairtrade-sertifisert. Gjennom å bruke Fairtradebomull bidrar SPAR og Wenaas til fysisk sporbarhet, et minimumsnivå av sosiale krav og en rekke miljøkrav. Uniformpartner og Universal Brands er også nye lisenstagere og kan tilby Fairtrade-merkede tekstiler.

Fairtrade-sertifiserte Spar-uniformer

Princess og Fairtrade

Bomullen i Princess sine Fairtrade-merkede produkter er dyrket av bønder og arbeidere som har mer rettferdige handelsbetingelser og dermed har muligheten til å investere i produksjon, lokalsamfunn og en bærekraftig fremtid. Princess har et mål om at 15% av alle deres kroppsnære tekstilprodukter skal være Fairtrade-sertifisert innen 2025.

Princess med Fairtrade-mål innen 2025

Samarbeid i Norge

5% av all bomull er Fairtrade-sertifisert

Vegard om Fairtrade-sertifisert bomull

Vi tok en prat med Vegard Neverlien, Global CSR Manager i Varner-gruppen om hvorfor han mener Fairtrade er viktig og hva som er effekten av Fairtrade-bomull:

Det er en rekke årsaker til at vi Varner (Dressmann, BikBok, Junkyard) benytter Fairtrade-sertifisert bomull i våre produkter. Vi ønsker gjennom vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger å bidra til å forebygge og redusere risiko for negativ påvirkning gjennom hele vår leverandørkjede. Gjennom Fairtrade-sertifisert bomull sikrer vi at miljømessige, økonomiske og sosiale forhold ivaretas gjennom hele leverandørkjeden.

Leverandørkjedene for klær er ofte lange og komplekse, og jo dypere i leverandørkjeden man kommer desto mer behov er det for fokus på anstendig arbeid. Samtidig blir arbeidet også mer krevende. Dette gjelder i særlig grad i råvareleddet for bomull. Vi er derfor helt avhengige av kompetente samarbeidspartnere for å kunne bidra positivt i denne delen av leverandørkjeden. Fairtrade har her en unik spisskompetanse og et veletablert system for å kunne bidra til bedre arbeidsvilkår for småskalabønder i bomullsindustrien.

Nye forventninger og reguleringer setter stadig høyere krav til sporbarhet for produkter og råmaterialer. Fairtrade har utviklet et fremoverlent system når det gjelder sporbarhet gjennom hele leverandørkjeden. I kombinasjon med vekten som legges på rettferdig handel og bærekraftig utvikling hos småskalabønder er samarbeid med Fairtrade et godt grep i møte med nye krav og forventninger.

Vi har forpliktet oss til at all bomull vi benytter skal komme fra mer bærekraftige kilder innen 2025. Vi er i rute til å nå dette målet, og Fairtrade-sertifisert bomull er et viktig verktøy for å nå denne målsetningen.

Næringslivet spiller en nøkelrolle!

Cecilie om næringslivets samfunnsansvar

Vi har også snakket med Cecilie Kjeldsberg, styremedlem i Fairtrade Norge, om hvorfor hun er engasjert i Fairtrade og bærekraftig handel:

Det er viktig å anerkjenne næringslivets betydning som en sentral aktør i samfunnsutviklingen. Basert på mine erfaringer fra både bistandssektoren og privat næringsliv, har jeg observert at arbeidsplasser er en sentral faktor for å løfte mennesker ut av fattigdom. Jeg har sett at folk ønsker å kunne forsørge seg selv og sine familier, og dermed løfte seg selv ut av fattigdommen. Dette kan næringslivet bidra til.

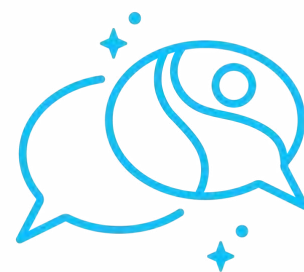
For å oppnå dette må det være større transparens i verdikjedene. Dette vil gi selskapene mulighet til å forstå sitt eget leverandørledd, risikoer og påvirkninger. For å skape økt etisk verdiskapning og kapitalflyt til leverandørleddet må man anerkjenne leverandørleddet som en integrert del av verdikjeden. Dette vil kunne føre til nye arbeidsplasser og bærekraftige samfunn.

Selv om bistand alltid vil være en viktig faktor, er risikoen for bistandsavhengighet kritisk. Dersom man anerkjenner næringslivets nøkelrolle i samfunnsutviklingen kan denne risikoen minimeres. Næringslivet er i stand til å bygge opp arbeidsplasser, disse arbeidsplassene vil ha store ringvirkninger utad i samfunnet.

Fairtrade stiller krav til tredjepartssertifisering og fokuserer på levelønn, noe som kan bidra til kapitalflyt til leverandørleddet. Hvis man opererer i et marked der det er risiko knyttet til for eksempel levelønn og kvinners rettigheter, kan en Fairtrade-sertifisering være et effektivt tiltak for å redusere risiko.

Kommunikasjon og media

Vi arbeider med informasjonsformidling ut mot forbrukere, bedrifter og organisasjoner. Vårt mål er å øke kjennskap til merkeordningen og øke kunnskapen om effekten av Fairtrade. Kommunikasjonen skal bidra til å skape engasjement, etterspørsel og til å styrke vår posisjon i markedet.

Noen eksempler fra året som gikk

25 år med Fairtrade i Norge!

Fairtrade Norge ble stiftet i 1997, og siden den gang har flere bedrifter sluttet seg til arbeidet for rettferdig handel. I 2022 feiret vi 25-års jubileum. Dette ble markert med en kampanje i sosiale medier.

Første nettverksmøte med Fairtrade-kommuner

I 2022 startet Fairtrade Norge et nettverk for Fairtrade-kommuner. Gjennom nettverket tilbys kommunene en møteplass for kunnskapsbygging, erfaringsutveksling og informasjon om relevante temaer innenfor etisk og rettferdig handel.

Fairtrade-ukene med Oslo kommune

Mange samarbeidspartnere har bidratt til å sette fokus på Fairtrade sitt arbeid, og har delt kunnskap om sertifiseringsordninger og hva denne innebærer. Vi kan for eksempel nevne

Fairtradehovedstaden Oslo som har hatt en kampanje om Fairtrade i uke 42. Gjennom kampanjen ønsket Oslo kommune å vise at Fairtrade er et godt, enkelt og bærekraftig valg når man handler.

Utvalgte arrangementer

- Innlegg på EY seminar om Åpenhetsloven
- Innlegg på Etisk Handel Norge sin seminar-rekke «*Living Wage Wednesdays*»
- Innlegg på Svanemerket sitt innkjøpsforum
- Webinar «*Nordic Initiative on Sustainable Cocoa*»

Meld deg på vårt nyhetsbrev og følg oss i sosiale medier @fairtradenorge

**Fairtrades arbeid
i en verden i endring**

Fairtrade Risk Map

Verktøy for risikokartlegging

Fairtrade har lansert verktøy for risikokartlegging. Hvis man skal håndtere risiko må man først identifisere hvor risikoen er. Dette er nå blitt enklere med Fairtrade sitt nye verktøy. Dette kan hjelpe bedrifter i arbeidet med aktsomhetsvurderinger. Fairtrade er til stede der risikoen er størst. Vårt oppdrag er å gjøre størst mulig forskjell på disse stedene.

Vårt verktøy for risikokartlegging identifiserer og visualiserer de største menneskerettighets- og miljørisikoene i de sektorene hvor Fairtrade er aktiv, basert på råvare, geografi og organisasjonsrelaterte påvirkninger på mennesker og miljø. Det viser også hvordan disse risikoene er sammenkoblet med grunnleggende årsaker som fattigdom, ulikhet og utnyttelse.

Risikokartleggingen er designet for å støtte selskaper og bondesamfunn i å vurdere deres menneskerettighets- og miljørisiko. Vi oppfordrer til samarbeid mellom kjøpere, leverandører, myndigheter og sivilsamfunn for å adressere risikoene og årsakene.

De fremhevede risikoene er dypt forankrede utfordringer som alle aktører står overfor i disse bransjene. De er ikke spesifikke for Fairtrade-sertifiserte verdikjeder.

Vårt arbeid med bærekraftsmålene

FNs bærekraftsmål står sentralt i Fairtrade sitt arbeid, fra prosjekter på bakken og samarbeid med kommersielle aktører, forskning og studier, til å snakke opp småskalabøndernes sak i offisielle settinger. Fairtrade sine fokusområder omfatter blant annet bekjempelse av fattigdom, likestilling, anstendig arbeid og klimaendringer. Det er gjennom samarbeid med forbrukere, bedrifter, organisasjoner og regjeringer at arbeidet drives fremover, og skaper en positiv endring.

1. Utrydde fattigdom

Å bekjempe fattigdom ligger i kjernen av Fairtrades oppdrag. Rundt 80% av verdens fattige bor på landsbygda, og mange av disse er bønder og arbeidere. Fairtrade jobber for å oppnå anstendige inntekter ved å sette mål for leveinntekt og levelønn, fremme kollektive lønnsforhandlinger, og beskytte mot markedssvingninger med Fairtrade minimumspris.

12. Ansvarlig forbruk og produksjon

Fairtrade-produserte varer oppfyller strenge sosiale, økonomiske og miljømessige standarder. Fairtrade er en global kampanje som har som mål å oppnå handelsrettferdighet og støttes av tusenvis byer, kommuner, skoler, bedrifter, universiteter, myndigheter og forbrukere. I tillegg fremmer Fairtrade anstendige priser for råvarer, transparente kontakter og åpenhet i forhandlinger.

2. Utrydde sult

Nå står 350 millioner mennesker i verden i fare for å sulte. For å utrydde sult trenger bønder en anstendig pris for varen de dyrker. Småskala-bønder står for 70 prosent av matproduksjonen i verden og har en stor rolle å spille i og utrydde sult. Bønder trenger finansiell stabilitet for å investere i produksjonen og for å sikre langsiktig matsikkerhet for familiene og lokalsamfunnet.

13. Stoppe klimaendringene

Det er bønder som produserer råvarene som møter klimaendringer først. De står overfor økende risiko for tørke, økende temperaturer, skiftende nedbør, flom, jordforringelser, økspredning, knappe vannkilder, skadedyr og sykdommer. Fairtrade-bønder bruker Premium-betalingen for å tilpasse seg konsekvensene av klimaendringene. Fairtrade støtter utvikling av klimatilpasningstiltak som oppsamling av regnvann, beplantning av skygetrær, biogass og fornybare energikilder.

5. Likestilling mellom kjønnene

FN anslår at utjevning av forskjeller mellom kjønnene vil løfte 150 mill. mennesker ut av fattigdom. Fairtrade legger til rette for at kvinner i kooperativ og plantasjer kan delta i beslutningsprosesser, få bedre lønn og diversifisere inntektene sine. Fairtrade-standardene forbyr blant annet kjønnsdiskriminering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold.

16. Fred og rettferdighet

Fairtrade er den eneste merkeordningen som eies og drives av bønder og arbeidere. Fairtrade International er drevet som en stiftelse med en generalforsamling der bønder og arbeidere har 50 prosent stemmerett. De sertifiserte plantasjene og kooperativene som overholder Fairtrade-standardene skal være demokratiske, transparente og blir bedre stilt til å forhandle priser med tradere i verdikjeden.

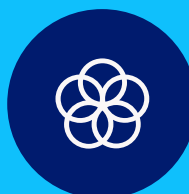
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Millioner av bønder og arbeidere tjener ikke nok til å dekke sine grunnleggende behov. Verdikjeden i råvareproduksjon har høy risiko for menneskerettighetsbrudd, inkludert barne- og tvangsarbeid, menneskehandel, seksuell trakassering og diskriminering i ansettelser. Fairtrade-standarder forbyr barne- og tvangsarbeid og fremmer bedre arbeidsforhold og langsiktige handelsavtaler.

17. Samarbeid for å nå målene

Globale leverandørkjeder favoriserer ofte storskalaproduksjon fremfor småskala. Fairtrade støtter mer enn 1,9 millioner bønder og arbeidere, 1930 kooperativer og plantasjer, utallige fagforeninger og forbrukere. Fairtrade samarbeider med tusenvis av bedrifter for å gi en reell utviklingseffekt for råvareprodusentene, samtidig som det samarbeides med myndigheter for å oppnå en mer rettferdig handelspraksis.

Risiko i globale verdikjeder

Menneske- og arbeidstakerrettigheter er nedfelt i internasjonale konvensjoner og gjelder alle mennesker. Både FN, OECD og nasjonale myndigheter har retningslinjer for bedrifters ansvar for å følge opp menneske- og arbeidstakerrettigheter i sine verdikjeder. Ved en rekke produkter har råvareleddet størst risiko for medvirkning til brudd på menneskerettigheter - og jordbrukssektoren er spesielt utsatt. Dette kommer tydelig frem i det amerikanske arbeidsdepartementets liste over varer med risiko for å være produsert av barn eller ved tvangsarbeid. Aktsomhetsvurderinger må derfor gjelde hele verdikjeden, ikke begrense seg til forrige ledd, men gå helt tilbake til første ledd.

Fattigdom

Fattigdom er et komplekst og sammensatt problem som handler om både sosiale og økonomiske forhold. Ifølge tall fra FN lever hvert niende menneske under ekstrem fattigdom. En stor andel av disse er småskalabønder som daglig strever med å kunne forsørge familien sin. Fattigdom er utbredt hos mange produsenter av kaffe, banan, kakao, te og bomull. Klimaendringer, konflikt og inflasjon bidrar til å påvirke fattigdom. Økonomisk vekst er ifølge FN en av de viktigste nøklene til fattigdomsreduksjon. Den må være bærekraftig og inkluderende.

Pris- og lønnspress

Uten en mer rettferdig pris, kan ikke småskalabønder sikre anstendige lønns- og arbeidsvilkår for arbeiderne sine, spesielt når de lever under eller i nærheten av fattigdomsgrensen selv. Fairtrades minimumspriser og Premium bidrar til å håndtere de verste effektene av prispresset i mange leverandørkjeder; men omfanget av utfordringen betyr at vi ytterligere tiltak må til.

Uverdige arbeidsforhold

De fleste virksomheter med globale leverandørkjeder er utsatt for risiko for uverdige arbeidsforhold, miljøskader og korrupsjon. Næringslivet kan være en viktig drivkraft i å skape lønnsomme og trygge arbeidsplasser for å løfte mennesker ut av fattigdom. Fairtrade stiller omfattende krav til blant annet organisasjonsfrihet, kvinners rettigheter og helse, miljø og sikkerhet. Forbud mot barne- og tvangsarbeid og tiltak mot diskriminering er andre helt sentrale krav.

**Årstema:
Anstendig levestandard**

Veien mot anstendig levestandard i en verden med økende fattigdom

Anstendig levestandard er en menneskerett. Likevel lever småskalabønder og landbruksarbeidere alt for ofte i fattigdom - til tross for at de dyrker majoriteten av avlingene som driver forsyningskjeder verdt milliarder på det globale markedet.

Prisøkninger

Matvareprisene har steget kraftig i verden som følge av økte kostnader tilknyttet det globale matproduksjonssystemet. Påvirkende faktorer er effekter av klimaendringer og den pågående energikrisen.

Ekstreme tilfeller av flom og tørke påvirker mennesker, dyr og avlinger. Energikrisen er blitt ytterligere forverret i etterkant av invasjonen i Ukraina, og påvirker priser på kunstgjødsel og transport.

Prisstigningene er en utfordring for mange, og vi ser igjen at de som har minst rammes hardest. På kontinentet har inflasjonsraten vært høy mange steder, og eksempelvis i Ghana var inflasjonsraten 54% i 2022.

Urettferdig fordeling

Småskalabønder i risikoland som produserer det vi kaller risikoråvarer, får allerede en forsvinnende liten andel av utsalgsprisen på ferdig produkt.

Prisen som kakaobonden får, utgjorde i 1970-årene rundt 50% av verdien av en sjokolade - i dag ligger dette tallet på rundt 6%. Prisen på en sjokoladeplate er blitt høyere, men bøndene får betalt på samme nivå som i flere tiår tilbake.

Levelønn og leveinntekt

Leveinntekt og levelønn er definert som det tilstrekkelige nivået for å kunne ha en anstendig levestandard for alle husstandsmedlemmer.

Dette inkluderer en anstendig bolig, næringsrikt kosthold, rent vann, utdanning, helsetjenester, transport, klær og andre nødvendigheter, inkludert en buffer for nødsituasjoner.

Økende fattigdom

Med økte leve- og produksjonskostnader spises den allerede marginale fortjenesten opp.

Det gir dårligere muligheter for å tilpasse seg klimaendringer og til å investere i nye frø, gjødsel, plantevernmidler og utstyr. Dette gjør at mange bønder havner i en gjeldsspiral for å kunne holde gårdsdriften i gang, og flere havner i fattigdom. Nå øker andelen fattige i verden for første gang siden 1998.

Av de 736 millionene som lever i ekstrem fattigdom, bor ca. 80% på landsbygda. Den økonomiske situasjonen til småskalabønder gjør at mange unge heller flytter til byene fremfor å ta over gårdsdriften.

Det vil også kunne påvirke global matsikkerhet. Så hva kan vi gjøre for å påvirke i riktig retning?

En anstendig levestandard

Å betale en anstendig pris for varer, er et viktig steg for å skape en mer rettferdig og balansert global økonomi.

Det å kunne tjene nok til anstendig levestandard, kan gi neste generasjon bønder og arbeidere en mer bærekraftig fremtid. Det er også en nøkkelfaktor for å bekjempe utfordringer som barnearbeid og avskoging.

Fairtrade Minimumspris og Premium kan bidra til å gjøre bønder mer selvstendige og tilpasningsdyktige mot endringer. Samtidig er det vist at det må gjøres mer for å løfte småbrukere og deres arbeidere ut av fattigdom.

Ettersom veien til et anstendig liv vil være forskjellig for bønder og arbeidere, bruker vi begrepet *leveinntekt* når det gjelder småskalabønder og *levelønn* for innleide arbeidere. Fairtrade har utarbeidet en egen strategi for hver av dem.

Fairtrade om leveinntekt

Fairtrade sin strategi for leveinntekt skal tilrettelegge for et trygt miljø og skape verktøy som støtter Fairtrade-sertifiserte småskalabønder på veien mot en anstendig levestandard.

Dette innebærer blant annet opplæring, drift av utviklingsprosjekter og arbeid for mer rettferdige lover og kjøpspraksiser.

Dagens situasjon om leveinntekt

I Ghana og Elfenbenskysten lever 30 - 58% av kakaobønder i ekstrem fattigdom

Blant sukkerrørbønder i Fiji og Filippinene er inntektene under minstelønnen

Av kvinnelige risbønder i Pakistan opplever 80 % alvorlig matusikkerhet

Sterke prissvingninger preger spesielt kaffebønder og vaniljebønder

Fairtrade har også utviklet prismodeller med referansepriser for oppnådd leveinntekt, og gjenspeiler hva en typisk bondehusholdning trenger for å tjene penger på avlingen sin.

Å gjøre fremskritt mot leveinntekt, betyr å tette gapet mellom nåværende inntekt og leveinntekt. Det vil imidlertid kreve at alle bidrar – inkludert bedrifter, myndigheter og forbrukere.

Fairtrade leveinntektsstrategi

1. Bærekraftig prising
2. Øke salget av Fairtrade-varer
3. Bærekraftige avlinger
4. Kostnadseffektivitet på gården
5. Effektive produsentorganisasjoner
6. Strategisk bruk av Fairtrade Premium
7. Politisk påvirkning og samarbeid

Fairtrade om levelønn

Vår ambisjon er at arbeidere skal ha mulighet til å ta kontroll over sine egne liv. Dette betyr blant annet å øke kunnskap om egne rettigheter og rom til å forhandle lønn og arbeidsvilkår.

Levelønn, bærekraftig handel, matsikkerhet, menneskerettigheter og skaping av arbeidsplasser må sees i sammenheng for at vi skal sikre en utvikling mot bærekraftig, etisk handel.

Dagens situasjon om levelønn

Klesarbeidere i Bangladesh vil trenge en økning på 80% for å nærme seg levelønn

Vinarbeidere i Sør-Afrika bor i boliger fra arbeidsgiver uten innlagt vann/elektrisitet

Mange bananarbeidere i Ecuador mottar ingen skriftlige kontrakter eller lønns slipper

Migrantarbeidere får ofte mindre betalt enn lokale på ananasplantasjer i Costa Rica

Levelønn er en menneskerettighet og er tatt inn i åpenhetsloven som nå næringslivet og det offentlige må forholde seg aktivt til.

Gjennom våre krav til sporbarhet, anstendige arbeidsforhold og arbeid mot å oppnå levelønn, vil en Fairtrade-sertifisert bedrift også være på god vei mot å oppfylle kravene i åpenhetsloven.

Fairtrade levelønnsstrategi

1. Benchmark på levelønn
2. Strenge Fairtrade-standarder
3. Strategisk bruk av Fairtrade Premium
4. Målrettede prosjekter
5. Fremme fagforeningsvirksomhet
6. Redusere lønnsforskjeller mellom kjønn
7. Politisk påvirkning og samarbeid

Åpenhetsloven

Åpenhetsloven - en menneskerettighetslov for næringslivet

2022 var året åpenhetsloven trådte i kraft. Lovens formål er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og tjenester. Med åpenhetsloven kan alle kreve å få informasjon fra virksomhetene om hvordan de håndterer faktiske og potensielle negative konsekvenser som er vurdert i deres aktsomhetsvurderinger.

For å overholde lovens krav må virksomhetene som omfattes av loven:

1. Gjøre aktsomhetsvurderinger
2. Fremme virksomhetens respekt for anstendige arbeidsforhold
3. Fremme virksomhetens åpenhet

Anstendige arbeidsforhold defineres i åpenhetsloven som «arbeid som ivaretar grunnleggende menneskerettigheter, HMS på arbeidsplassen og som gir arbeidstakeren en lønn å leve av». Det er stor risiko for uverdige arbeidsforhold, miljøskader og korrupsjon i verdikjedene. Vi ser at jordbrukssektoren er spesielt utsatt. Derfor stiller Fairtrade omfattende krav til organisasjonsfrihet, kvinners rettigheter, helse, miljø og sikkerhet. Vi forbyr også barne- og tvangsarbeid og diskriminering.

Område i Åpenhetsloven	Dekkes av Fairtrade-standarder
Sporbarhet	✓
Levelønn *	✓
Barnearbeid	✓
Tvangsarbeid	✓
Menneskerettigheter	✓
Organisasjonsfrihet	✓
Høyrisikovarer (kaffe, te, bananer, sukker og kakao) **	✓

Åpenhetsloven stiller også krav til levelønn, det gjør også Fairtrade. Lave verdensmarkedspriser på råvarer og prispress fra innkjøpere i verdikjeden fører til at kravet om levelønn er vanskelig å oppfylle. Fairtrade fastsetter en reell levelønn i rurale områder, samtidig som minimumspriser og Premium bidrar til å håndtere de verste effektene av prispresset. Fairtrade stiller krav til at det strategisk jobbes mot å betale levelønn.

*Levelønn: Minimumspris og Premium. Living wages price index. Krav at lønnen økes over tid for å oppnå levelønn

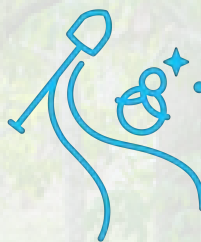
** <https://anskaffelser.no/samfunnsansvar/sosialt-ansvar/hoyrisikoproduktlisten/mat-og-drikke>

Resultater fra prosjekter

Norad-støttet prosjekt

Retten til et verdig liv og et bærekraftig livsgrunnlag

Norad, Mester Grønn og NorgesGruppen støtter prosjektet "Right to a Dignified Life and Sustainable Livelihood" i Afrika.

Prosjektet er utarbeidet i samarbeid med Fairtrade Africa, og retter seg mot kvinnelige og mannlige kakaobønder i Ghana og Elfenbenskysten og blomsterarbeidere i Kenya. Økonomisk selvstendighet, beslutningsdeltakelse, og ikke-diskriminering er viktige virkemidler for et verdig liv og bekjempe fattigdom.

"Women's School of Leadership"

Dette er et program som støtter kvinnelige bønder og arbeidere. Studier viser at deltakerne har opparbeidet økte ferdigheter og kunnskap om likestilling, de engasjerer seg i lederstillinger og forebygging av seksuelle overgrep. Kvinnene har forbedret beslutningstaking og kompetanse innen ledelse, og kan ta frivillige lederroller i bondeorganisasjoner og deres lokalsamfunn.

"Young Cooperative Managers Academy"

Det er essensielt å beholde unge i matproduksjonen for å sikre neste generasjons gårdsdrift. Dette programmet retter seg mot unge kakaobønder i Ghana og Elfenbenskysten, og har en praktisk tilnærming hvor opplæring innen økonomistyring, budsjettering og forhandlingsteknikker er sentralt.

"Gender Based Violence"

Kvinnene som jobber på blomsterplantasjer i Kenya får i tillegg nødvendig informasjon og veiledning om seksuell trakassering og kjønnsbasert vold. Deltagere har fått økt bevissthet rundt likestilling og kunnskap om hvordan de kan beskytte seg mot seksuell trakassering og kjønnsbasert vold.

Kvinner i jordbruket

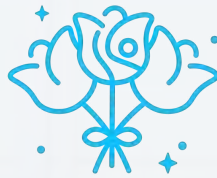
Utfordringer med dagens situasjon:

- Kvinner er overrepresentert i lavtlønnsyrker, og tjener ofte mindre for samme type arbeid. Studier viser at menn på sukkerrørplantasjer i Filippinene tjener 30% mer for samme arbeid.
- Høy forekomst av seksuell trakassering og mishandling innen plantasjearbeid, spesielt mellom kvinnelige lavtlønnsarbeidere og mannlige ledere.
- Land er vanligvis arvet og eid av menn, og kvinner er ofte ekskludert fra beslutningstaking.
- Studier viser at kvinner i gjennomsnitt investerer 90% av inntektene sine på familien, mens menn kun investerer 30–40%.

Mer om Fairtrades arbeid for kvinners rettigheter:

- Fairtrade-standardene skal styrke kvinners posisjon i arbeidslivet og i lokalsamfunnet, og krever for eksempel at mødre skal få ammepauser frem til barnet er minimum 9 måneder.
- Dersom det oppdages kjønnsdiskriminering under Fairtraderevisjoner, overvåker FloCERT implementeringen av korrigerende handlinger.
- Over 50% av Fairtradesertifiserte kaffe- og kakaobønder har implementert en likestillingspolicy.
- Kjønnsbaserte overgrep og vold utløser Fairtrades beskyttelsespolicy.

Fairtrades påvirkning på blomsterplantasjer

Mer enn én milliard Fairtrade blomsterstengler og ungplanter selges hvert år. I 2021 mottok Fairtrade-arbeidere €8,5 millioner i Fairtrade Premium til å investere i lokalsamfunnet og forbedre livene sine.

Fairtrade gjennomførte i 2022 en studie om påvirkningen av Fairtrade for blomster- og plantearbeidere i Øst-Afrika. Studien sammenligner 11 produsentorganisasjoner (Fairtrade og ikke-Fairtrade) i Kenya, Uganda og Etiopia, med input fra over 650 arbeidere.

Studien dokumenterer at blomsterarbeidere som jobber på Fairtrade-sertifiserte plantasjer har høyere lønn, bedre arbeidsforhold og større engasjement i arbeidstakerrettighets spørsmål og likestilling, enn deres kolleger som ikke er Fairtrade-sertifisert.

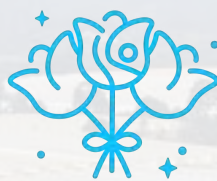
- 90% av Øst-Afrikanske blomsterarbeidere rapporterte om utbedrede arbeidsforhold etter at gården inngikk samarbeid med Fairtrade
- 69% av arbeidere på Fairtrade-sertifiserte gårder oppga at Fairtrade førte til høyere lønn, men at det fremdeles er et gap opp til levelønn
- 88% av arbeiderne rapporterte at de eller deres familie har hatt personlig fordel av Fairtrade Premium
- I følge gårdsledere, er markedsadgang sentralt for enhver beslutning fra en produsent om å ha Fairtrade-sertifisering

Dette bidrar du til om du velger Fairtrade-blomster

- Fairtrade stiller sosiale, økonomiske og miljømessige krav til produksjonen
- Fairtrade stiller krav om likestilling mellom kjønnene - og kvinner utgjør ca. 50 % av arbeiderne på blomsterplantasjene
- Blomsterarbeiderne får betalt for overtid og har rett til svangerskapspermisjon

Effekten av Fairtrade Premium for blomsterarbeidere

Kenya er hovedprodusenten av Fairtrade-blomster til hele verden, og i november 2022, dro Mester Grønn og daglig leder fra Fairtrade og besøkte noen av disse blomster-farmene.

Tone fra Fairtrade forteller at det var et lærerikt besøk som gjorde et sterkt inntrykk, og at de fikk sett direkte effekter av at man som forbruker i Norge kjøper Fairtrade-sertifiserte blomster.

Arbeiderne på blomster-farmene la frem en rekke fordeler ved å arbeide på en Fairtradesertifisert gård, og Tone fikk se hvordan Premium-midlene var blitt brukt lokalt.

Dette gav blomsterarbeiderne muligheter til å sende barna sine på skolen, forbedre husene sine og investere i blant annet miljøvennlige kokeovner.

Tone fikk også mulighet til å besøke et bibliotek som var bygget ved hjelp av Premium-midler. Dette biblioteket var delt på 17 skoler, og det neste som biblioteket nå ønsket seg var innkjøp av PC-er.

Premium-midler generert fra salg av Fairtrade-sertifiserte produkter, brukes blant annet til investering i utdanning og opplæring i arbeidstakerrettigheter. Her er midlene brukt til et nytt bibliotek.

Fra Business Summit i Nairobi, hvor vi fikk diskutert bærekraftig landbruksutvikling, matsikkerhet og hvordan Fairtrade kan ha en positiv innvirkning på jordbruket.

Årsberetning og regnskab

Stiftelsen Fairtrade Norge

Fairtrade Norge ble stiftet i 1997. Fairtrade er en internasjonal merkeordning for mer rettferdig råvarehandel mellom bønder og arbeidere i utviklingsland og importører i ulike markeder. De internasjonale Fairtrade-standardene innebærer at sertifiserte produsenter i Afrika, Asia og Latin-Amerika blant annet får økt markedstilgang, tryggere arbeidsforhold, og mottar en garantert minimumspris for råvarene.

Fairtrade-merking av produkter er en konkret og pålitelig løsning for importører og forbrukere i Norge som ønsker å bidra til mer rettferdig handel og utvikling i fattige land. Fairtrade Norges hovedoppgaver er å påvirke og bistå leverandører i Norge til å tilby flere Fairtrade-merkede produkter på det norske markedet, samt informere norske forbrukere om hva Fairtrade er og hva de bidrar til når de kjøper Fairtrade-merkede produkter.

Vår visjon

En verden hvor bønder og arbeidere opplever forutsigbarhet og bærekraft, slik at de blir i stand til å bestemme over egne liv og egen framtid.

Vår oppgave

Ved hjelp av en internasjonal, anerkjent merkeordning, knytter Fairtrade bønder og arbeidere sammen med forbrukere. Fairtrade-merking av produkter er et konkret verktøy for importører og forbrukere som ønsker å bidra til mer rettferdig handel og utvikling.

Stiftere og partnere

- Changemaker Norge
- Kirkens Nødhjelp
- Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
- Spire
- Den norske kirke/Kirkerådet
- Norad
- Det kgl. Selskap for Norges vel
- Spornettverket
- Framtiden i våre hender
- Norges Bondelag
- Press
- Utviklingsfondet
- Handel og Kontor i Norge
- Norges Bygdekvinnelag
- Redd Barna
- Verdens naturfond
- KFUK-KFUM Global
- Norsk Folkehjelp

Sekretariat pr. 31.12.22

- Daglig leder
- Tone Faugli
- Praktikant
- Mari Hansgaard
- Partner- og råvareansvarlig
- Andrés Lopez
- Rådgiver
- Marissa Jackson Ræstad
- Økonomi- og administrasjonsansvarlig
- Odd Michael Stavnes
- Lisensieringsansvarlig
- Sara Zgolli

Styret

- Styreleder
- Nestleder
- Styremedlem
- Styremedlem
- Styremedlem
- Styremedlem
- Styremedlem
- Styremedlem
- Varamedlem
- Varamedlem
- Varamedlem
- Martin Munthe-Kaas
- Terje Vigtel
- Hildegunn Gjengedal
- Pia Trulsen
- Tonje Holmsen
- Zara Zgolli
- Anne Kathrine Gangstad
- Cecilie Kjeldsberg
- Magne Paulsrud
- Anita Sæbø
- NorgesGruppen
- Bondelaget
- Sykehusinnkjøp
- Delta
- Fairtrade Norge
- Mestergrønn
- EY
- Amnesty
- Norges Vel
- Personlig valgt
- Personlig valgt
- Stifterorganisasjon
- Personlig valgt
- Personlig valgt
- Ansattes representant
- Lisensstagerrepresentant
- Personlig valgt
- Personlig valgt
- Stifterorganisasjon

Styrets årsberetning

Virksomhetens art og hvor den drives

Fairtrade Norge har som formål å forvalte og markedsføre merkeordningen Fairtrade i Norge i tråd med internasjonale retningslinjer via medlemskap i Fairtrade International. Fairtrade Norge skal jobbe aktivt for å øke salget av Fairtrade-sertifiserte råvarer og produkter i Norge gjennom påvirkning av relevante aktører. Stiftelsens kontor er plassert i Oslo. Total omsetningsverdi av Fairtrade-merkede produkter i Norge i 2022 oversteg så vidt kr 1,5 milliarder, samme nivå som i 2021.

Redegjørelse om fortsatt drift

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift, og styret mener at forutsetningen er til stede. Norad har innvilget søknad om økonomisk støtte for årene 2021-2023. Støtten er øremerket prosjekter hos produsenter i Afrika, med en mindre andel til prosjektledelse i Norge. Grunnet begrenset finansiering og bortfall av lisensinntekter under covid, ble det iverksatt kostnadsreduksjon og nedbemanning ble gjennomført i 2022. Fra 2023 er det budsjettert med kun 3,5 årsverk. Det arbeides nå med å styrke organisasjonen.

Redegjørelse om likestilling og arbeidsmiljø

I henhold til gjeldene lover og forskrifter fører stiftelsen oversikt over sykefravær. Utover en langtidssykemeldt medarbeider som primo september gikk over på arbeidsavklaring, var sykefraværet 1,24 %. Det var i 2022 totalt 5 fast ansatte – 4 kvinner og 1 mann, hvorav 2 var ansatt gjennom hele året. Dessuten er en 6. medarbeider, en mann, ansatt i en 2 års prosjekt-stilling fra 01.01.2022 til 31.12.2023. Ny daglig leder tiltro i august. Det har vært god dialog og godt samarbeid innad i sekretariatet, og arbeidsmiljøet oppleves som svært godt.

Forhold som kan påvirke det ytre miljøet

Virksomheten medfører ikke miljøforurensning av betydning. Deltagelse i internasjonale møter og prosesser medfører normalt noe reisevirksomhet og dermed utslipp, men i 2022 har det nesten ikke vært reisevirksomhet på grunn av pandemi og økonomi. Fairtrade Norge stimulerer alle ansatte til å bruke telefon- og videomøter der dette er hensiktsmessig. I indre Oslo velges offentlig transport. Fairtrade Norge prioriterer innkjøp av etisk- eller miljømerkede produkter. Kontorrekvisita-leverandøren er miljøsertifisert. Papiret som brukes er Svanemerket. Det anvendes utelukkende Fairtrade-merkede varer når disse er å få, så som kaffe, te, bananer, sjokolade og blomster. Fairtrade Norge benytter generelt merkeordninger i den grad det er mulig. Fairtrade Norge har kildesortering på arbeidsplassen. Det er utarbeidet etiske retningslinjer for styret i Fairtrade Norge, og for de ansatte i organisasjonen.

Redegjørelse om årsregnskapet

Årets resultat er vesentlig forbedret fra 2021 men endte med et underskudd på kr 602.000 - mot et budsjettert overskudd på kr 60.000. Periodiseringer og endring i valutakurser i Fairtrade Africa-prosjektene sammen med Norad er hovedårsak til avvik mellom budsjett og resultat.

Markedsaktivitetene er holdt på et minimalt nivå. Lisensinntektene ligger 3,4 % over 2021; kr 6 millioner – mot kr 5,8 millioner året før. De største inntektene kommer fra produktgruppene blomster, bananer, kaffe og bomull. Over halvparten av lisensinntektene fra bomull-produktene går til Fairtrade-organisasjoner i andre land der hvor tekstil-produktene selges.

Redegjørelse om den fremtidige utviklingen

Fairtrade Norge opplever en betydelig interesse og pågang fra potensielle lisenstakere og partnere, og fikk tre nye lisenstakere i 2022. Åpenhetsloven samt økt synlighet fra Fairtrade Norge antas å være viktige drivere for utviklingen. I påvente av finansieringsløsning er sekretariatet nedbemannet midlertidig, ref. ovenfor.

Sekretariatet arbeider videre med å styrke relasjonen til lisenstakere, samarbeidspartnere og potensielle lisenstakere. Det arbeides videre med strategisk kunnskapsbygging om utfordringer i globale verdikjeder, samt hvordan Fairtrade er et verktøy for aktsomhetsvurderinger og bærekraftig utvikling hos sentrale aktører for å påvirke til produktutvikling og volumvekst. Det legges vekt på påvirkningsarbeid gjennom å kommunisere effekten av Fairtrade samt dialog med myndigheter, synlighet i sosiale media og informasjonstiltak gjennom ulike kanaler. Satsingen på storhusholdningssegmentet og innkjøp i offentlig sektor videreføres.

Regnskap

Bortfall av Norad-støtte til drift i Norge har medført behov for nedbemanning og reorganisering. 2021 og 2022 gjøres opp med underskudd, mens en slankere organisasjon budsjetterer med overskudd fra og med 2023. Det ses imidlertid en økning i lisensinntekter i 2022 mot fjoråret.

Regnskapsutdrag	2022	2021	2020
Inntekter:			
Lisensinntekter, netto	5 979 468	5 781 510	6 284 685
Prosjektstøtte/driftstøtte fra Norad	3 150 000	350 000	3 500 000
Driftstilskudd stifterne m.m.	115 000	115 000	115 000
Medlemsavgift kommuner	195 200	0	0
Andre inntekter	574 933	120 297	2 478
Sum inntekter	10 014 601	6 366 807	9 902 163
Kostnader:			
Fairtrade medlemsavgift m.m.	2 216 060	2 210 001	2 428 164
Sum personalkostnader	4 157 790	5 477 734	5 264 268
Husleie, strøm, renhold	615 701	634 937	622 027
Informasjon/bevisstgjøring	5 384	26 018	141 020
Andre driftskostnader	3 493 278	410 610	716 942
Sum driftskostnader	10 488 213	8 759 300	9 172 420
DRIFTSRESULTAT	-473 612	-2 359 016	655 237

Bruk av midler

Fairtrade Norge er en ideell non-profit organisasjon. Lisensinntektene vi mottar fra våre samarbeidspartnere går både til å finansiere vårt arbeid her i Norge og til å støtte vårt internasjonale arbeid. Vårt arbeid i Norge innebærer blant annet kommunikasjon- og påvirkningsarbeid, rådgivning og oppfølging av lisenstakere, og kvalitetskontroll for å sikre en forsvarlig drift av organisasjonen.

Om lag en tredjedel av Fairtrade Norge sitt totalbudsjett går til Fairtrade sitt internasjonale arbeid.

Midlene brukes blant annet på støtte til produsentnettverkene og produsentene, utvikling av Fairtrade-standarder, opplæring, prosjekt-arbeid og faglig utvikling av organisasjonen.

Teamet på kontoret

Fairtrade-styret

Fairtrade Norge
Storgata 13
0155 Oslo
Norge

23 01 03 30
kontakt@fairtrade.no
www.fairtrade.no

Årsrapport 2022 © Fairtrade Norge

Bildekreditering

Forside: Plantasjearbeidere te, United Nilgiri Tea Estates, Tamil Nadu, India © Fairtrade / Funnelweb Media
Side 1: Kaffeplantasje, Peru, © Christoph Köstlin
Side 3: Bananplantasjearbeider © Christian Nusch / Fairtrade Deutschland
Side 6: Landområde hentet fra Risk Map, Fairtrade.net
Side 7, 9, 10 og 23: Kaffe bønder, Colombia © Lorena Velasco Hurtado / Fairtrade International
Side 11: Bomullsarbeider, Santu Bai, India, © Fabian Sturm / Subindu Gharkel / Fairtrade International
Side 11: Prosess aktsomhetsvurderinger © OECD
Side 13: Kakaoplantasjearbeidere, SCAEK Kakao-kooperativet, Elfenbenskysten, © Chris Terry / Fairtrade Foundation
Side 14: Kakao-kooperativer, Elfenbenskysten © Mohamed Aly Diabate / Fairtrade International, Fairtrade-blomster © Mestergrønn
Side 15 og 16: Blomstarbeider, Blomsterplantasje, Kenya © Situma Siepete (Hotlist Group), private bilder Kenya-tur, Tone Faugli, Fairtrade Norge
Side 16: Forbrukere © Angela Wu / Fairtrade America
Side 19: Bilder hentet fra nettsider til de respektive bedriftene
Side 21: Fairtrade-blomster © James Robinson, Fairtrade-kaffe © Brahmantyo Putra/Fairtrade International/Fairpicture, Fairtrade-bomull @Subindu Gharkel, Fairtrade-bananer, © Mary-Ann Weber
Side 26: Ansattbilde og styret © Dag Standal / Billy Bonkers AS